

Misiliilluni aningaasaliineq nunaqarfinni qerititsivinnik sanaartornissamik annertusaanissamullu tapiisarnerni periutsit pissutsillu pitsaanerpaat anguniarlugit qanoq aaqqiivigineqarsinnaanera pillugit Inatsisartut Naalakkersuisut nassuiaasioqqullugit peqquneqarnissaanik aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Nassuiaasiornermi isumalluutit suliffissaqartitsinerit kiisalu aningaasaqarnermut tunngasut kommunit, inuussutissarsiornermik ingerlatsisut aammalu KANUNUPE-p misilittagaat ilaatigut ilanngunneqassapput. Nassuiaat Inatsisartunut agguanneqassaaq, tamatumani nassuiaatip inerniliineri AIS20-imut ilanngullugit suliarineqarsinnaalerlugit.

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsenimit, Inuit Ataqtigiit, saqqummiunneqartooq

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap kingullermik suliarinninnermini ilaasortarai:

Ataatsimiititaliap kingullermik suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Danielsen, Siumut, Siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit

Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 17. oktober siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Naalackersuisut nunaqarfinni qerititsivinnik pilersitsinermut annertusaanermullu misiliilluni aningaasaliissutit qanoq siunertamut pitsaanerpaamik katitigaasinnaaneranikk timitalerneqarsinnaanerannillu imaqartumik nassuiaammik saqqummiusseqquneqarnerat siunnersuutip nassatarissavaa. Ilaatigut kommuninit, inuussutissarsiortunit KANUNUPE-millu misilittakkat nassuiaammi ilanngunneqassapput aammalu ilaatigut isumalluuteqarnikkut, suliffeqarnikkut kiisalu aningaasaqarnikkut isiginiagassat paasinarsisinneqassallutik. Nassuiaatip inerniliussai AIS20-mik suliarinninnermut ilanngunneqarsinnaaqullugit, taanna Inatsisartunut agguanneqassaaq.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi siunnersuut ilaannakortumik taparserneqarpoq. Amerlanerussuteqartut Inuit Ataqtigiit, Partii Naleraq, Atassut aamma Suleqatigiissitsisut – Naalackersuisut peqatigalugit siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaat. Siunnersuuteqartup siunertaa Siumumit taparserneqarpoq, naak siunnersuut maannatut iluseqartoq tapersiingikkaluartoq. Taamaalilluni siamasinnerusumik nassuiaasiortoqarnissaanik Siumut kissaateqarpoq, qerititsiveqarnikkut piginnaasat saniatigut pissutsit allat, soorlu unammilleqatigiinnermi pissutsit tunitsivinnillu umiarsualiinerni piumasaqaatit ilanngunneqarnissaat kissaatigineqarluni. Siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa Demokraatinit inassutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuutip (tunngavimmigut) allannguutissatut siunnersuutaasoq UKA 2017/40-mik suliarinninnermut atatillugu ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit akuersissutigineqarnissaa inassutigineqartoq assigimmagu Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap aallarniutigalugu oqaatigissavaa.

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutaa taamani Naalackersuisuusunit taparserneqartumik Inatsisartunit akuersissutigineqarpoq.

Nassuiaammilli suliaqarnej ulloq 13. marts 2018-imi Inatsisartunut qinersisoqarnissaanik nalunaaruteqartoqarmat unitsinneqarpoq. Naalackersuisulli suliamik ingerlatseqqikkumanerat siullermeerinninnermi akissuteqaammi erserpoq, tassani ilaatigut ima allassimasoqarluni:

” Taamaalilluni illoqarfinni nunaqarfinnilu tunisassiorfinnik sanaartortuarnissamik Naalackersuisut sammisaqarnissaat naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi Allassimareerpoq.

Tassunga atatillugu aalisakkanik suliffissuaqarfiup innaallagissamik imermillu pisariaqartitsineranik nalunaarsuineq Naalackersuisut aallartisarsimavaat. Ilaatigut aalisakkanik suliffissuaqarfiup, inuutissarsiortuut kattuffiisa, naalackersuisoqarfiit attuumassuteqartut Nukissiorfillu peqataaffigisaannik isumasioqatigiisitsisoqarsimavoq. Siunertaq tassaavoq aalisakkanik suliffissuaqarfiit peqatigalugit pitsaasumik ataqtigiissaarinerup qularnaarnissaa. Taamaalilluta nunaqarfinni isorliunerusunilu

aalisakkanik tunisassiorfiliormut, ilanngullugu qerititaqarsinnaassutsimut toqqammavissanik sapinnngisamik pitsaanerpaamik pilersitsisinnaavugut.

Ilisimaneqartutut annertuumik innaallagissamut imermullu assigiimmik akigititaqartitsinissamut iluarsiiissut aamma naammassisimavarput. Taassuma nunami tamarmi innaallagissamut imermullu akigititat appartissimavai. Qerisunik toqqorsivinnik tunisisarfitullu ingerlatsivinnik ingerlatsinerni aningaasartuutit ikilisinnissaat suliarisap taassuma ilaatigut siunertaraa.”

Aammattaaq § 37 tunngavigalugu apeqquteqaammut nr. 2018/32-imut akissummi ima allassimasoqarpoq:

”2018-imut aalisarnerup piniarnerullu iluani suliffissaqartitsinissaq suliaqartitsinissarlui siuarsarniarlugu qulakkeerniarlugulu, tunitsivinnut tapiissuteqarnissamut, aningaasanut inatsimmi kontumi 64.01.05-imi 5 mio. kr.-t immikkoortinneqarput.

Aningaasanut inatsimmi kontumi tassani nunaqarfinni isorliunerusunilu inuussutissarsiornerup suliffeqarnerullu ineriartortinneqarnissaannik suliaqarnerup isumagineqarneranut tapiissuteqarnissamut 7,588 mio. kr.-t immikkoortinneqarput. Aningaasat taakkua ilai assersuutigalugu nunaqarfimmi qerititsivimmik pilersitsinermut aamma atorneqarsinnaapput kommunip tamanna kissaatigippagu.”

Kisianni:

”Periarfissaq tamanna pillugu uteqattaartumik pilerisaarisoqartaraluartoq aningaasaliissutinut taakkununga qinnuteqartarnerit assut killeqarsimanerat Naalakkersuisut ilisimavaat.”¹

Nangillugulu tunisarnermut tunngatillugu tunngaviatigut ajornartorsiuteqartoq, § 37 tunngavigalugu apeqqummut nr. 2016/222-mut akissummi allassimavoq:

”Tunitsivinni amerlanerpaani ajornartorsiutaanerpaajuvoq ukioq naallugu tunisarsiornerup ingerlannissaanut naammattunik tunisassiassaqaannginnera. Taamaalisoqarneranilu atortut tamakkiisumik atorneqarneq ajorput. Tamatumalu peqatigisaanik sulisunut pitsaasunik atugassarititanik neqeroorsinnaaneq ajornarsisarpoq.

Unammilligassarlu alla tassaavoq tunitsiviit ataasiakkaat piffissap sivikitsuinnaap iluani tunitsivigineqarnerusarnerat - pingaartumik aasaanerani. Piffissamilu tassani aalisartut pisaminnik tunisisinnaajunnaaraangata aalisartut unammilligassaqalersarput.

Tassunga tunngatillugu Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamit paasineqarpoq tunitsivinni tunisaqarnikkut kaaviiartitsinermut taarsiullugu aalisakkanik qerisunik toqqortaateqarneq aningaasartuuteqarnerunermik naleqartunillu toqqortaaitut pituttuineramik nassataqartartoq². Taamaalilluni naak qerititsiveqarnikkut annertusaaneq tunitsiveqarniarnikkut ajornartorsiutit ilaannik iluarsiiisutaasinnaagaluartoq, illuatungaatigut

¹ UKA2017/40-p siullermeerneqarnerani akissuteqaat.

² ”Nunaqarfinni isorliunerusunilu aalisarnermik inuussutissarsiornermi annertusisamik suliffeqartitsinissamut periarfissat pillugit nalunaarussiaq” (qup. 20).

aalisakkat suliarisinnaasat sinnerlugit tulaassuineq tunisassiorfinnut aalisartunullu namminernut akisusinnaasoq paasinarsinnaavoq, tassami suliarineqarsinnaasut sinnerlugit aalisakkanik tulaassuinnermut aningaasalersuineq aalisakkat tunineqartarnerminni akiinut toqqaannangikkaluartumik sunniuteqarsinnaasarmat³.

Tamannarpiarlu pissutigalugu qerititsiveqarnikkut piginnaasat attaveqarnikkut aaqqissuussinnermut nalinginnaasumut atatillugit isiginiarneqassapput, tassalu aalisakkat tunisat tunineqarnissaannut periarfissanut (kiisalu tunisassiornermi atortussanik pilersorneqarnermut). Nunaqarfiit isorliunerusullu ilaasa ilaatigut sikuusarneranik pissuteqartumik ukiumut marlussoriaannarlutik umiarsuaqartarput.

Tunitsivinnik umiarsualiisinnaaneq piffissap ilaani nunami qerititsiveqarnikkut tigusinnaasanut tapertatut annertusaatitullu atorneqarsinnaavoq. Tunitsivinnilli umiarsualiineq pitsaaquteqarlunilu ajoquteqartarpoq. Umiarsuit (assersuutigalugu) nunami tunitsivinnut oqilisaassissutaasinnaagaluarlutik, unammilleqatigiinnermik siuarsaasinnaagaluarlutik, tassuunakkullu akimik aalisartut tunisinnerminni pissarsiaannik qaffassaasinnaagaluarlutik, umiarsuit pissutsit piviusut malillugit taamaallaat piffissami killilimmi iluarsiiissutaasinnaapput nuamilu tunisassiorfinnit naapertuutinngitsumik unammillertutut nalilerneqarsinnaallutik. Taamaalillutik nunami tunisassiorfiit imiarsuarnut tunitsivinnut naleqqiullutik aallaaviatigut umiarsuarni tunitsiviusuni akigitinneqartut atugassiissutillu assinginik neqerooruteqarsinnaanermik ajornakusuulersitsisumik aningaasartuuteqarnikkut allatut – oqimaannerusumillu – aaqqissuussaapput.

Tunitsivinnik umiarsualiisarnermi tunngavissat oktober 2013-imi aalajangersarneqarput⁴. Tassunga atatillugu siunnersuutip siullermeerneqarnerani tunngaviit nalilersorneqartariaqarnerat kaammattuutigineqarpoq, tassunga ilanngullugu siunissami umiarsuarnik tunitsiviliiniarluni aalajangiiniarnerni unammilleqatigiinnerup sunniutaasa sallitinneqartariaqartarnissaat.

Tamatuma saniatigut tunitsiveqarnikkut suliassa qarfirmi annertuumik iluarsartuusseqqinnissaq kaammattuutigineqarpoq, tamanna makkuninnga imaqartumik:

- illoqarfinni nunaqarfinnilu maannakkut unammilleqatigiiffiunngitsuni unammilleqatigiinnermik pilersitsisoqarnissaa.
- Nunanik allanik niueruteqarnermi akunnermiliuttut ikilisarneqarnissaat, taamaalillugu eqqussuineq / avammut tunisineq sapinngisamik nunatta nunallu pineqartup akornanni toqqaannartumik pisinnaaqqullugu.
- Royal Greenlandimut piginnittuuneq annertusarneqassasoq.

³ § 37 tunngavigalugu apeqquaqqaammur nr. 2015/211-mut akissut.

⁴

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Pressemeddelelser/Nye%20Principper%20oktober%202013%20DK%20DOK1362084.pdf>

Tassunga tunngatillugu Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap maluginiarpaa ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuummik qulaani kaammattuutitut naapertuuttumik saqqummiussinissaanik siullermeerinninnermi kissaateqartoqartoq.

Kaammattuutilli taamaallaat nunaqarfinni qerititsivinnik pilersitsinermut annertusaanermullu misiliilluni aningaasaliissutip siunertamut pitsaanerpaamik katitigaasinnaaneranik timitalerneqarsinnaanerani nassuiaammik Naalakkersuisut saqqummiusseqqullugit peqquneqarnissaanik siunnersuutip matuma imarisaanut siunertaanullu malunnaatilimmik allaanerunerat Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap paasivaa.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit inaarutaasumik akuersissutigineqannginnerminni marloriarlutik suliarineqartussaananeratt pillugu suleriaatsimi aalajangersakkap (§33, imm. 7) nassataraa allannguutissatut siunnersuutaasinnaasup siunnersuutaqqaartumik tunngaviatigut allannguisussaanninnera. Tassa allannguutissatut siunnersuutip siunnersuutaqqaartoq tunngaviatigut assigissavaa, taamaanngippammi ilumut marloriarluni suliarinnittoqarsimaneranik apeqquusiisoqarsinnaassamat.

Tamannalu pissutigalugu Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuuteqarnissamik kissaateqartoqarnera malissinnaanngilaa – tamanna ataatsimiititaliamut ilaasortat qulaani kaammattuutitut siunertarineqartunut isumaqataagaluarpataluunniit.

Allannguutissatulli siunnersuuteqartoqannginnerata Naalakkersuisut – nammineerlutik - kaammattuutitut malitseqartitsisinnaanerannik mattutinngilai. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut siullermeerinninnermi oqaatigineqartut maluginiarsimassagaat Inuussutissarsiornermut aatsitassanullu Ataatsimiititaliamit upperineqarpoq, taamatullu Naalakkersuisut suliamik ingerlatseqqinnerminni oqaluuserinninneq isummaminniitissagaat.

Naggasiutigalugu Inuussutissarsiornermut aatsitassanullu Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa, nunaqarfinni qerititsivinnik pilersitsinermut annertusaanermullu misiliilluni aningaasaliissutip qanoq siunertamut pitsaanerpaamik katitigaasinnaaneranik timitalerneqarsinnaanerani nassuiaammut nunaqarfinni ataasiakkaani qerititsiveqarnikkut pisariaqartitat pillugit nalilersuinerup ilaatinneqarnissaa ataatsimiititaliamit pissusissamisoortutut nalilerneqarmat.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

Inatsisartut suleriaasianni § 33 imm. 1 malillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnermini aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai siunnersuummut tunngavilersuutini allaaserineqarsimassapput. Siunnersuuteqartup tamanna naapertorlugu nassuiaat AC-mut ukiup affaani akissarsiaritineqartut iluini suliarineqarsinnaasutut nalilerpaa.

Naalakkersuisut allamik isummernissaminnut tunngavissarsisimangillat. Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu upperaa Naalakkersuisut apeqqu taanna sukumiisumik isumaliutigisimassagaat, taamaalillunilu siunnersuut qulaani nassuiaatigineqartut saniatigut aningaasaqarnikkut allanik kinguneqassanngitsoq. Siunnersuulli naatsorsuutiginnngisamik pisortat aningaasiviinut aningaasartuutunik allanik nassataqartussaasoq paasinarsissagaluarpat, aningaasartuutit taakku aningaasaliissutinit siumut atugassiissutigineqareersunit matussuserneqartariaqassapput, taamaattoqarpat tamanna suliniutit allat tunulliuunneqartariaqarnerannik nassataqassaaq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut** Siumup Demokraatillu ilaasortaatitaasa siunnersuutip **itigartitsissutigineqarnissaa** inassutigaat.

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartut** Inuit Ataqatigiit Suleqatigiissitsisullu ilaasortaatitaasa siunnersuutip **akuersissutigineqarnissaa** inassutigaat.

Ataatsimiititaliap taamak oqaaseqaateqarluni isumaliutissiissummilu allassimanageratut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Jens Danielsen
Siulittaasoq

Múte Bourup Egede
Siulittaasup tullia

Henrik Fleischer

Doris J. Jensen

Randi Vestergaard Evaldsen

Tillie Martinussen

Peter Olsen